

Kansallinen Kokoomus rp / Periaateohjelmatoimikunta

"IHMINEN ON TÄRKEIN – ETUPOLITIIKASTA RATKAISUPOLITIIKKAAN"

KOKOOMUKSEN SEINÄJOEN PUOLUEKOKOUKSESSA 2004 KÄSITELTÄVÄ AATEPOLIITTINEN KESKUSTELUASIAKIRJA

I Puolueen nimi

Taustaa: Kansallinen Kokoomuspuolue perustettiin 9.12.1918. Taustalla olivat suomalaiskansallisen liikkeen vanhasuomalaiset – mukana myös nuorsuomalaisia – voimat. Vuonna 1951 puolueen nimi lyhennettiin Kansalliseksi Kokoomukseksi. Vuonna 1974 otettiin käyttöön puolueen nykyinen kaksikielinen nimi. 1970-luvulla esiintyi etenkin kokoomusnuorten piirissä halua muuttaa puolueen nimi "Porvarilliseksi Kokoomukseksi".

1990-luvulla Kokoomus johti Suomen osaksi Euroopan Unionia (EU), ja on itse voimakkaasti mukana niin Euroopan Kansanpuolueen (EPP) kuin Kansainvälisen Demokraattisen Unionin (IDU) toiminnassa. Globalisoituvassa maailmassa kansallisia etujamme on ajettava yhä kansainvälisemmin. Tässä suhteessa Kokoomus on ollut maamme puolueiden joukossa selkeä edelläkävijä. Kun katsoo ympärilleen, nimenomaan Kokoomuksen idea on ollut se linja, jolle muutkin ovat päätyneet.

Kokoomus on suomalaisuuspuolue suomalaisille niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin. Suomalaisuus elää myös maakuntakulttuureissa, murteissa ja perinteiden kunnioittamisessa. Kokoomuslaisuus painottaa vahvojen omaleimaisuuksiemme, kuten kulttuuriperintömme ja murteiden positiivista "tuotteistamista" - ja markkinointia maailmalle. Vaihtoehtoina edellä mainituille ovat eristäytyminen ja nurkkakuntaistuminen eli "impivaaralaistuminen".

Kysymys 1: Tuleeko mielestäsi puolueen nimi säilyttää Kansallisena Kokoomuksena vai muuttaa nimi Kokoomukseksi?

Vaihtoehdot: Kansallinen Kokoomus / Kokoomus

II Kokoomusaate

Taustaa: Kokoomuksen voimassa oleva, vuonna 1993 hyväksytty periaateohjelma kuvailee puolueen aatepohjan sosiaalireformismin, konservatismiin ja liberalismiin väliseksi jatkuvaksi kamppailuksi. Kamppailun sijaan voitaisiin puhua myös "kokoomusaatteesta", joka yhdistää edellä mainittujen aatesuuntien alla parhaita ominaisuuksia.

Kokoomuksen ensimmäinen periaateohjelma vuonna 1919 oli luonteeltaan lähinnä sosiaalireformistinen. Sosiaalireformismi korostaa yhteiskunnan heikompiensaisten asemaa, lähimmäisenvastuuta eli sosiaalista omaatuntoa, perusturvajärjestelmän ylläpitoa ja kehittämistä sekä sivistyksellistä tasa-arvoa. Kokoomus korosti nuoren valtion alkumetreillä yhteiskunnallisten uudistusten välinearvoa valtion ja yhteiskunnan lujittamisessa sekä kansan henkisen ja aineellisen tason kohottamisessa. Vähäväkisten aseman parantaminen oli myös keskeisellä sijalla. Kokoomus vaati mm. progressiivista verotusta, joka sitten toteutuikin. Lisäksi vaadittiin myös toimia kansan kasvattamisessa siveellisyyteen ja sivistykseen, jonka keinona oli vapaa kansanvalistustyö ja ennen kaikkea oppivelvollisuuden säätäminen.

Jo 1920-luvun alkuvuosina Kokoomuksen puolueohjelmassa alkoi korostumaan konservatismi, joka korostaa yhteiskunnallisia traditioita, perinteisiä arvoja ja tapoja, vallitsevia yhteiskuntaelämän, hallinnonin sekä järjestysvallan muotoja, kansallistunnetta, kristillistä etiikkaa, perhettä yhteiskunnan perusyksikkönä sekä yleistä laillisuus-näkökulmaa. Kokoomuslainen konservatismi ilmeni haluna suomalaisen kansallishengen ja isänmaallisen yhteistunnon kohottamiseen sekä pyrkimyksenä valtion ja yhteiskunnan lujittamiseen. Puolueen aatteellisen linjan vakiintuessa konservatismiin alettiin myös talouselämän intresseihin kiinnittää aiempaa suurempaa huomiota.

1950-luvulla siirryttiin Kokoomuksessa uuskonservatismiin, jota on kutsuttu myös dynaamiseksi konservatismiksi. Uutta tässä ajattelussa oli kansalaisten vapauden ja yhdenvertaisuuden mainitseminen sekä kansantalouden korostaminen. Vuonna 1957 uusitussa puolueohjelmassa korostettiin kansan hyvinvoinnin edistämistä, ja siihen sisällytettiin ensi kertaa myös yrittämisen vapaus ja yksityinen omistusoikeus. Taloudellisen toiminnan perustaksi määriteltiin yksityisen vapaan omistusoikeuden lisäksi vapaa, sosiaalinen markkinatalous. Alettiin myös puhua kansankapitalismista.

1960-luvun lopussa etenkin Kokoomuksen nuorisoliitot alkoivat vaatia yksilökeskeisyyden sekä toisaalta myös moniarvoisuuden ja kansainvälisyyden voimakkaampaa korostamista puolueen ohjelmissa. Tämä toteutuikin vuoden 1970 periaateohjelmassa. Lisäksi pyrkimistä itseisarvoiseen talouskasvuun ei enää hyväksytty, vaan aineellisen hyvinvoinnin rakentaminen nähtiin ennen kaikkea perustana henkisen kasvun edellytysten parantamiseksi. Vuoden 1981 periaateohjelmassa lanseerattiin tätä ajattelua tukenut käsite ”sosiaalisesta valintataloudesta”.

Nyt uudistettavassa, vuonna 1993 hyväksytyssä periaateohjelmassa talous-, sosiaali- ja ympäristöpoliittiseksi ohjenuoraksi on määritelty ekososiaalinen markkinatalous, joka tarkoittaa ihmisen ja luonnon ehdoilla toimivaa, kansanvaltaisesti ohjattua markkinataloutta. Kokoomus on tulevaisuuteen suuntautunut aate- ja kansalaispuolue, jonka perusarvot ovat elämän edellytysten turvaaminen, yksilön vapaus ja vastuu, henkinen kasvu, tasa-arvo ja turvallisuus, moniarvoinen kansanvalta sekä ihmisen ja luonnon ehdoilla toimiva markkinatalous.

Kokoomuslaisen aatemaailmaan on koko puolueen olemassaolon ajan voimakkaasti vaikuttanut myös liberalismi. Siinä korostetaan yksilönvapautta, valinnanvapautta, yhteiskunnan taloudellista perustaa, markkinoiden esteetöntä toimintaa, vapaata yrittäjyyttä, yksilöiden ahkeruutta ja aktiivisuutta, auktoriteettien itseisarvoisen palvelemisen vastustamista, sekä kansalaisoikeuksia ja toimivaa parlamentarismia.

Lisäksi Kokoomuksen aatehistoriassa on korostettu eettistä individualismia, jolla tarkoitetaan yksilöiden esteetöntä mahdollisuutta itsensä henkiseen kehittämiseen, mutta korostetaan myös hänen vastuutaan ympäröivän yhteiskunnan hyvinvoinnista.

Edellä mainitut kokoomusaateen ominaisuudet eivät siis ole keskenään ristiriidassa vaan tukevat toisiaan. Kokoomus on ollut ja on myös jatkossa tulevaisuuspuolue, joka haluaa ja osaa johtaa välttämätöntä yhteiskunnallista muutosta. Olemme dynaaminen, monipuolisesti yksilön vapauksia, yhteisöllisyyttä ja vastuullisuutta sekä omatoimisuutta ja sivistystä ajava voima suomalaisessa yhteiskunnassa.

Kysymys 2: Miten voimakkaasti edellä mainitut aatesuunnat mielestäsi vaikuttavat kokoomusaatteeseen juuri nyt ?

Vaihtoehdot: sosiaalireformismi / konservatismi / liberalismi / eettinen individualismi? (skaala 1-5)

Kysymys 3: Miten haluaisit painottaa edellä mainittuja aatesuuntia tulevaisuuden kokoomusaatteessa?

Vaihtoehdot: sosiaalireformismi / konservatismi / liberalismi / eettinen individualismi? (skaala 1-5)

Kysymys 4: Olisiko uudessa periaateohjelmassa syytä puhua vain kokoomusaatteesta perinteisten aatesuuntien sijaan?

Vaihtoehdot: kyllä / ei

III Kokoomuslainen vastuu sekä vapaus

Taustaa: Yksilönvapaus on kokoomuslainen perusarvo. Yksilön vapauteen toimia ja tehdä päätöksiä omassa elämässään tai toimijana jossain yhteisössä kuuluu niin valta kuin vastuu. Yksilö ei voi siirtää rajattomasti kollektiivista vastuutaan ympäröivälle yhteiskunnalle. Yhteiskunnan tehtävä on tarjota yksilöille valinnanmahdollisuuksia ja kannustaa heitä tekemään itsenäisiä valintoja. Vapaus on siis kyky, ei tila. Vapaus on tahtolaji, johon me kasvamme.

Kokoomuslaisille yhteisen hyvinvoinnin tuottaminen perustuu vastuuseen, jota jonkun on aina kannettava. Vastuu ei voi kuulua pelkästään yhteiskunnalle tai hallintokoneistolle, vaan sen taustalta on löydyttävä aina vastuullinen ihminen tai yhteisö. Esimerkiksi perheen merkitys vastuunkannon perusyksikkönä on huolestuttavasti vähentynyt, ja yhteiskunnallinen holhous puolestaan lisääntynyt.

Me kokoomuslaiset kaipaamme uutta yhteisöllisyyttä, jossa korostuu kolmas, "lähiympäristöllinen", taso yksilön ja yhteiskunnan välissä. Tällainen "lähiympäristöllinen" taso voi olla perhe, ystäväpiiri, tai asuinalueen verkostoitunut yhteisö. Lähtökohtana tälle yhteisöllisyydelle on elinympäristöstä ja lähimmäisistä välittäminen asuinpaikasta riippumatta. Yksilöillä ja perheillä on oltava mahdollisuudet ja edellytykset onnellisen elämän rakentamiseen asuinpaikastaan riippumatta.

Kysymys 5: Miten yhteisöllisyyttä mielestäsi voi vahvistaa?

IV Kokoomuslainen sopimusyhteiskunta

Kokoomuslaisille edustukselliset päätöksentekojärjestelmät ovat jatkossakin ensisijaisia vallankäyttäjiä, jota tukee etujärjestöissä tehtävä vaikuttamistyö.

Julkisessa keskustelussa on usein tullut esiin käsitys, jonka mukaan Kokoomus haluaisi romuttaa nykyiset työmarkkinamekanismit. Kokoomus on puhunut kannustavasta yhteiskunnasta, yrittäjyydestä sekä konsensusyhteiskunnasta, jossa ylivalta on akselilla SAK-SDP. Sopimustyhteiskunta ja konsensus eivät voi toteutua vain vahvimman osapuolen sanelusta.

Työehtosopimukset on nähtävä mahdollisuuksien luojina. Tämä tarkoittaa sitä, että sopimuksilla ei niinkään käsketä yksityiskohtaisesti vaan ne mahdollistavat joustavan toiminnan ja sopimisen varsinkin silloin kun työnantajan ja työntekijän intressit ovat yhteneväisiä. Kannustinloukut on purettava. Työn ja koulutuksen tulee aina kannattaa. Turvajärjestelmien tulee olla riittäviä, mutta samalla kannustavia.

Kokoomus haluaa kehittää koko yhteiskuntaa tavoitellen parempaa tulevaisuutta kaikille väestöryhmille sekä ympäristölle etsien talouden sekä tieteen keinoin uusia mahdollisuuksia ja ratkaisuja tämän päivän ongelmiin. Hyvä työllisyysaste ja työpaikkojen pysyminen Suomessa ovat tärkeitä päämääriä.

Hyvinvointi ei säily pelkästään rahaa jakamalla vaan peruskysymys kuuluu: millä strategialla suomessa ylipäätään on työtä, millaisilla toimilla globaalissa maailmassa pärjätään. Tavoitteemme on, että kilpailukyky säilyy ja näin myös pystytään ylläpitämään nykymuotoinen hyvinvointiyhteiskunta.

Ansiotulot, sosiaaliset tulonsiirrot ja verotus on yhdistettävä nykyistä paremmin toimivaksi kokonaisuudeksi. Järjestelmän on kannustettavakansalaisia pyrkimään taloudellisesti parempaan asemaan. Tämä vähentää julkisen vallan kustannusosuutta sosiaalisen turvaverkon ylläpidosta.

Kysymys 6:

a) Kohtelevatko nykymuotoiset työmarkkinamekanismit suomalaisia palkansaaajia oikeudenmukaisesti ?

Vaihtoehdot: kohtelevat/eivät kohtele

b) Tarvitaanko uusimuotoiset työmarkkinamekanismit korvaamaan nykyinen kolmikantamalli ?

Vaihtoehdot: tarvitaan / ei tarvita

V Työteen ja hyvinvointiyhteiskunnan suhde

Taustaa: Suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan rahoittaminen onnistuu vain jos mahdollisimman suuri osa työikäisestä ja työkykyisestä väestöstä on töissä. Yksittäisen veronmaksajan maksurasitus muodostuu kohtuulliseksi vain silloin, kun maksajia on riittävästi.

Väestön ikärakenne muuttuu Suomessa merkittävästi. Tällä hetkellä yli 65-vuotiaita on 770 000. Vuonna 2030 heitä arvioidaan olevan lähes 1,4 miljoonaa. 65-vuotiaiden osuus väestöstä nousee 15 %:sta vuoteen 2030 mennessä 26 %:iin. Palvelujen kysyntä ja kustannukset alkavat nousta jyrkästi 75 ikävuoden jälkeen. Myös yli 75-vuotiaiden määrä kaksinkertaistuu vuoteen 2030 mennessä. Tämä merkitsee kunnallisten sosiaali- ja terveystalouden käytön voimakasta lisääntymistä.

Palveluiden rahoituksen kannalta on ongelmallista, että elatussuhde Suomessa heikkenee jatkuvasti. Elatussuhteella tarkoitetaan työelämän ulkopuolella olevien määrää suhteessa työllisiin. Vuonna 1990 elatussuhde oli 100. Tällöin työssä oleva henkilö vastasi keskimäärin itsensä lisäksi yhden työelämän ulkopuolella olevan henkilön toimeentulosta. Eläkeikäisen väestön kasvun sekä syntyvyyden alentumisen seurauksena elatussuhde huonontuu siten, että jo vuonna 2030 elatussuhde on 140. Tällöin jokaista työssä olevaa kohti on 1,4 henkilöä työelämän ulkopuolella. Samanaikaisesti kiristyy kansainvälinen verokilpailu tuo omat paineensa palveluiden rahoitukselle.

Työssäkäyntiasteen nostaminen edellyttää rakenteellisia uudistuksia.

Kaikkien selvitysten mukaan työttömän työllistymistodennäköisyys huonontuu koko ajan työttömyyden pitkittyessä. Suomessa on kansainvälisesti verrattuna kohtuullisen pitkä ansiosidonnainen työttömyyspäiväraha-aika. Tuen taso sitä vastoin on keskiverta.

Työttömyysturvan kannustavuuden lisäämiseksi on ehdotettu työttömyys turvan porrastamista. Porrastamismalleissa on kaksi päävaihtoehtoa; jotka ovat:

- a) tuen tason porrastaminen henkilön työhistorian mukaan ts. henkilö on oikeutettu sitä pidempään työttömyyspäivärahaan, mitä pidempi työhistoria hänellä on takanaan; tai
- b) tuen taso porrastaminen työttömyyden keston mukaan ts. tuki laskee työttömyyden pitkittyessä.

Kysymys 7: Pitäisikö ansiosidonnaisen työttömyysturvan taso porrastaa (työttömyyden keston tai työhistorian perusteella) vai pitäisikö järjestelmä säilyttää nykyisellään?

Vaihtoehdot: porrastus / nykyisellään

VI Sivistys-Kokoomus

Kokoomuslaiset korostavat yksilön omatoimisuutta sekä järjestelmälähtöisen työllistymisen sijaan ihmislähtöisyyttä. Yhteiskuntakoneiston on toimittava niin, että inhimilliset resurssit saadaan esteittä päivänvaloon. Lisäksi koulutuksen ja ammattitaidon on näytävä työstä maksetussa palkassa. Osaamistasomme kehittäminen, luovuuteen kannustaminen ja yrittäjyyteen tukeminen ovat keskeisimpiä osia tulevasta kansallisesta menestyksestämme. Koulutusjärjestelmäämme on kehitettävä tutkinto-orientoituneisuudesta kohti osaamisorientoituneisuutta.

Kysymys 8: Tukeeko suomalainen yhteiskunta mielestäsi tarpeeksi luovuutta?

Vaihtoehdot: tukee / ei tue

Kysymys 9: Onko itsensä sivistäminen Suomessa kannattavaa sekä taloudellisesti että henkisesti?

Vaihtoehdot: on / ei ole

Kysymys 10: Mistä syntyy luovuus?

Kysymys 11: Mitkä seikat näet suurimpana uhkana toimivalle sivistyspolitiikalle?

VII Globaali vastuu

Kansainvälistyminen ja kansainvälisen keskinäisen riippuvuuden kehitys on ollut jo hyvin pitkäaikainen ilmiö. Uutta globalisaatiossa on, että se etenee hyvin nopealla tavalla. Nopea viestintä, taloudellisten siteiden lisääntyminen ja kulttuurien vuorovaikutus ovat osa tästä kehityksestä. Myös suuret yhteiskunnalliset uhkakuvat kuten esimerkiksi ilmastokysymykset ja monet ympäristöuhan ovat luonteeltaan yhä maailmanlaajuisempia. Uusista uhkakuvista myös terrorismi ja kansainvälinen rikollisuus verkottuvat kovaa vauhtia. Globalisaatiolle luonteenomaista on nopeuden lisäksi laaja-alaisuus ja vaikutusten syvyys.

Ihmisoikeuskysymysten merkitys ulkopoliitikassa on kasvanut Suomessa kylmän sodan päättymisen jälkeen. Euroopan unioni on maailman suurin kehitysavun antaja. Länsimaisten hyvinvointivaltioiden tulee ottaa vastuunsa myös köyhyyden vastaisessa työssä. Tämä lisää myös turvallisuutta.

Kysymys 12: Tuleeko Suomen mahdollisimman nopeasti saavuttaa YK:n kehitysapusuositus 0,7 % BKT:sta ja näin vahvistaa globaalia vastuunkantoa?

Vaihtoehdot: kyllä / ei

Kysymys 13: Miten kansainvälistä turvallisuutta parhaiten edistetään?

VIII Euroopan unioni

Toukokuun 2004 alusta Suomi siirtyi vanhan unionin uuden jäsenvaltion asemasta uuden unionin vanhaksi jäseneksi. EU-asiat ovat selkeästi osa sisäpolitiikkaa eikä enää perinteisen ulkopoliitikan alaan kuuluvia kysymyksiä. Laajeneva unioni taistelee kuitenkin myös toimivuudestaan.

Unionikysymysten merkitys ja muutokset unionissa pakottavat myös suomalaiset puolueet miettimään Eurooppa politiikkaansa.

Suomen nykyinen EU-politiikan viesti on kuitenkin tässä muutoksessa hyvin epäselvä. Suomen kansallinen linja määrittyy liikaa vain omassa ympäristössä. Määrittely tapahtuu yrittämällä ymmärtää itseään sen sijaan että keskittyisi hakemaan mahdollisimman suurta hyötyä muutoksessa. Hallituksen linja ei viesti luottamusta vaan epävarmuutta. Perussuhtautumisemme integraatioon on muuttunut myönteisestä epäileväksi. Pääministerin puheet "kekkoslaisesta varovaisuusperiaatteesta" ja kehityksen tarkkailemisesta suhteessa korjattuihin integraatiomyönteisiin puheisiin on ilmeinen. Hallituksen politiikkaa vaivaa neuvottomuus. Olemme asettuneet katsomoon arvioimaan sitä miten integraatio tästä etenee.

Professori Esko Antolan tuoreessa kirjassa Onko koolla väliä? on paljon perää. Hän jakaa unionin jäsenvaltiot laajenemisen jälkeen kolmeen ryhmään. Unionissa on tässä jaottelussa nyt kuusi hyvin pientä jäsenvaltiota ja kuusi suurta jäsenmaata. Unionin enemmistön muodostavat keskisuuret maat. Tähän ryhmään myös Suomi kuuluu.

Kysymys 14: Tuleeko Suomen olla kaikissa Euroopan unionin päätöksenteon ytimissä?

Kysymys 15: Kannatatko EU:n yhteistä puolustusta?

Kysymys 16: Tuleeko unionissa tulevaisuudessa tehdä vain määränemmistöpäätöksiä?

Vaihtoehdot 14-16: kyllä / ei

IX Globaalin markkinatalouden arvot

Taustaa: Teollisuusyhteiskunta on yhä dramaattisemmin muuntumassa globaaliksi markkinapaikaksi. Globaalissa markkinataloudessa on kiistämättömät vahvuutensa ja mahdollisuutensa, mutta myös heikkoutensa ja uhkansa.

Globalisoituminen on mahdollistanut rajoista riippumattoman verkostoitumisen, sekä monien hyvien käytäntöjen leviämisen ennennäkemättömän nopeasti ja entistä suuremmassa laajuudessa. Globalisaatio on mahdollistanut entistä nopeampia teknologiahyppyjä, ja nopeuttanut kiistatta esimerkiksi luonnonvaroja säästävien käytäntöjen leviämistä. Samalla globalisaatio on nostanut yleistä elintasoja, ja luonut tiedon ja ymmärräskyvyn kasvua.

Globalisaatiossa on luonnollisesti myös ongelmansa. Merkittäviä ratkaistavia ongelmia ovat ympäristön kuluminen, biodiversiteetin häviäminen ja tuloerojen räikeä kasvu. Siksi globalisaation hallintaan tarvitaan selkeät pelisäännöt, globaalit arvot. Nämä arvot muodostuvat ja muovautuvat verkostomaisesti alatasolta kohti ylempiä tasoja, eivätkä voi toteutua jonkun yksittäisen tahon sanelemina.

Globaalin yhteiskuntasopimuksen muovautumisessa on tunnustettava ja tunnistettava myös yritykset poliittisiksi toimijoiksi, ei pelkästään äänettömiksi yhtiömiehiksi. Yrityksillä tulee olla sama oikeus osallistua ja vaikuttaa kuin kansalaisjärjestöilläkin. Valtioiden ja yritysten suhde ei myöskään voi olla vain yksisuuntainen (jolloin valtiot sanelisivat yrityksille niiden toiminnan ehdot).

Kokoomuslaiset korostavat *eettistä markkinataloutta*, joka on asenteiden, lainsäädännön ja markkinoilla toimivien yksilöiden ja yritysten sisäisen arvokontrollin lopputulos. Se on taloudellisesti ja eettisesti kestävä omistajuuden, johtajuuden ja työnteon kokonaisuus.

Tulevaisuuden markkinoilla menestyjiä ovat yritykset, jotka ovat sitoutuneet henkilöstöönsä ja joiden koko henkilöstö sitoutunut yrityksen menestykseen. Jatkossa suomalaisten osaajien liikkuvuus kasvaa. Oleellista on saada heitä myös palaamaan takaisin kotimaahansa.

Kokoomuslainen yhteiskuntavastuu on kumppanuutta, jossa yhdessä määritellään yhteisen tulevaisuuden menestystekijät. Yritysten ensisijainen tavoite on olla tuottavia ja luoda siten hyvinvointia.

Ensisijaisen yhteiskuntavastuun yritykset suorittavat veroina, joista kustannetaan koulutus, terveys ja turvallisuus. Yritysten yhteiskuntavastuuseen kuuluu myös pitkäjänteinen ja vastuullinen henkilöstöpolitiikka. Yhteiskuntavastuun nimissä yrityksiltä ei voi kuitenkaan odottaa suhteettomia, jo lähtökohtaisesti niille tappiollisia toimia.

Yritysten johdon ahneus, optioiden ja etuuskien rohuaminen sekä lyhytnäköinen kvartaalikapitalismi ovat virhearvioita. Eettiset markkinat luovat osaltaan kannustavaa ja syrjäytymistä ehkäisevää tulonjakoa. Tällaisessa sosiaalisesti hyvässä yhteisössä eivät tuloerot ja taloudellinen tasa-arvo voi eriytyä todellisten tuottavuuserojen tahdissa.

Eettinen markkinatalous koskettaa myös hyvinvointipalveluita, joissa kansalaisille muodostuu uusi rooli vaikuttavana asiakkaana ja palvelutuotannon vastuullisena omistajana. Julkiselle vallalle kuuluu hyvinvointipalveluiden järjestämis- ja valvontavastuu, mutta sillä ei voi kansalaisten edun vuoksi olla näiden palvelujen tuottamisen monopolia.

Yritysystävällisyyden eteen on tehtävä maassamme nykyistä huomattavasti enemmän töitä. Suomessa pitääkin mahdollistaa siirtyminen erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten lukumäärän suhteen keskieuropalaisiin oloihin. Innovaatioista ei

tule

läpimurtoja

ilman

liiketoimintaosaamista.

Kysymys 17: Katsoiko, että eettinen markkinatalous kuvaa hyvin kokoomuslaista käsitystä toimivasta ja kansalaisten laajasti hyväksymästä talousjärjestelmästä?

Vaihtoehdot: kuvaa hyvin / ei kuvaa